

తూరుపు తెల్లబడింది 'కాకులు' ఆకలో అని అరుస్తున్నై . బిసెంటు రోడ్డును ఆ చివరి నుంచి ఈ చివరకు బరబరా తుడుచుకొ సోంది వరాలమ్మ.

ఆ వెనకే నీళ్ళు చల్లడానికి సిద్ధంగా నిలబడి ఉంది కనకమ్మ. వాని శరికి చెరో అయిదు వాకిళ్ళు ఇచ్చింది పాపమ్మ.

రాత్రి మా ఇంట్లో ఈది బాగోతం" అం కనకమ్మ. "ఆ ఇంటానే ఉన్నా. అడి

గూ కలిసి చెరోపని కలిసి టారు. వచ్చింది పంచు

మాత్రం పాపమ్మే చూసుకుంటుంది. కనకమ్మ నీళ్ళు చల్లి ముగ్గేసింది. ఆవతల రోడ్డు మరో ఇద్దరు తుడుస్తున్నారు. కొట్లముందు పడుకున్న ముష్టివాళ్ళు లేచి మూటలు సర్దుకుని తలో వైపుకు వెళ్తున్నారు.

"ఇమూల లోపల నువు తుడినెయ్ ఒదినా. నా తల పగిలిపోతుంది. ఇన్నావుగా

కుంటారు. అసలాషాపులన్నీ పాపమ్మవే. పాపమ్మవంటే పాపమ్మ సొంతమనికాదు. వాళ్ళదగ్గర పని కుదుర్చుకుంది పాపమ్మే. అన్నీ ఒక్కటి చేయలేవ. గదా. ఇదిగో ఇలా వరాలమ్మలాటి వాళ్ళను తన కింద పనికి కుదుర్చుకుంటుంది. ఒక్కో షాపుకు నలభై-యాభై తీసుకుంటుంది. వీళ్ళకు మాత్రం మనిషికి ఇరవై ఇస్తుంది. వాళ్ళు వాకిళ్ళు తుడిచి నీళ్ళు జల్లి ముగ్గువేస్తారు. షాపులు తీయగానే లోపలంతా తుడిచి కుత్రం చేస్తారు. మంచి నీళ్ళు పోసే పని

మతి సుతిలేకపోతే నీకు లేదా. మామూ గున్నప్పదో మాటనెప్పాలిగాని మై మీదున్నోడితో మాట మీరకూడదు. నునోరు జేసుకుంటే ఆడు చెయ్యి చేసుకొ టాడు" అంది వరాలమ్మ అక్కడే వె మీద కూర్చుంటూ.

"ఆ! నీకేం తెలుసు, పని లేని రో ఎటూ ఇసిరిన చేతులు వీసి మీదేసుక ఒత్తాడనుకో. ఉన్నా రోజైనా నాలు దబ్బులు చేతికివ్వక పోతే కడుపు రగి పోతంది." విసురుగా అంది కనకమ్మ

ఏదో అనబోతున్న వరాలమ్మ టిపి చేత్తో పట్టుకుని వాళ్ళను దాటి పోతు: రంగను చూసి, నిప్పు తొక్కినట్టయిం.

"ఎందుకు రగలదూ కావరాలో నీల టోసి కులికే కంతిరీ ముండల్ని సూ. కడుపు రగిలి పోటంకాదు. కత్తికొకం కొయ్యా లనిపిస్తది." అంది రంగ వినబడేలా.

"నువ్వెందుకో నా నోరు పారేసుకొ టావు అదెల్లి నీ అల్లుడికి చెప్పిందంకే ఆడింటిమీదికొచ్చినానామాటలూఅంటాడి ఇదివరకు అయింది సాలదా" అం కనకమ్మ రంగ వెళ్ళిన వైపు చూస్తూ.

"ఆ అంటాడంటాడు. నేను చెక్క ముక్కలు జేసుకుని అడి పెళ్ళాం పిల్లకి పోషిత్తంటే ఆ గజ్జెల గుర్రం ఊరేగుతున్నాడు. నేనాడికేం తక్కు జేశాను. నూటపదార్లిచ్చాను. పంచె సాపుతో పాటు. పంట్లామూ. నేను

ఇంతలే... డి.సుజాతాదేవి

కొద్ది

కొక్క బెట్టను. నిలకను వెంచి పిల్ల కప్పజెప్పినట్లు బంగారవంటి పిల్లనీడికి బలి బెట్టను”

అల్లడి పేరెత్తి తేవాలభగభగ మంటది వరాలమ్మ. ఆ సంగతి తెలిసిన కనకమ్మ మాట తప్పించింది. తన గోడు కాపు రంలో ఓడు చెప్పకోడం మొదలుపెట్టింది. కాసేపటికి చల్లబడిన వరాలమ్మ. కనకమ్మను కోప్పడుతూ ఓచార్చింది.

అంతలోకి కడియాలందెలు మోగించు కుంటూ పావమ్మొచ్చింది. “జయ శ్రీ కొట్టయ్యగారింటికెల్లాల నేను ఇయాశ నుంచి నీళ్ళు కూడా మీరే బొయ్యండి. జాగర్ర. కూజాలు కుబ్బరంగా కడిగి పెట్టండి కుండల మీద మూత లెట్టండి. ప్రజల్లో సీసాలన్నీ కాళీజేసి మళ్ళి పెట్టండి.” అని పురమాయించి వెళ్ళింది.

“మన కట్టమీద ఫులికేతుంది సూదొ దినా. అదేమని అడిగితే ఆడదిలేపోయింది గదా?” అంది కనకమ్మ.

“ఇద్దరు ముగ్గురడిగారిదివరకే. ఉన్న పని కూడా ఊడిపోయిందాళ్ళకు. ఏలియ్య గారి నడిగినా, పావమ్మ నడగమని చెబు తారు. పావమ్మ పర్మీషన్ లేకుండా పాసి పని కూడా దొరకదీ వెంటర్లో ఆదితెలిసే నోరు మూసుకు. నెయ్యడం” అంది వరాలమ్మ. “ఏనాటిరుణమోమనరెక్కలమ్మకు తింటుంది” అంది కనకమ్మ.

అని కాసేపాగి అనుమానంగా వరాలమ్మను చూస్తూ.

“ఈ మద్దెన మీసుక్కను సంకనేసుకు తిప్పుతుంది దాని సంగతి తెలిసే నువ్వెట్లా ఇత్తన్నావో తెలవటం లేదు.” అంది కనకమ్మ.

ఆ మాట వరాలమ్మకు చురుక్కున తగిలింది.

“ఏం జైమంటావు కనకా. ఆ మాయ దారి జబ్బుతో పిల్ల కింద మీదవుతంది. దాని ఒళ్ళు నా ఇల్లా ఆ జబ్బుతో నాశ నమై పోతంది. మొగుడు ముండావోడు జూద్దామా అంటే ఊరి ముండల్ని మేపు తున్నాడు. నా కట్టం పొట్టకు బొటా బొటి. ఇక మందులెక్కడ లేను. అంతుకనే—”

వరాలమ్మ గుండెలో కలుక్కుమంది. గొంతుకేదో అడ్డుపడింది. కళ్ళు నిండాయి. తప్పు ఒప్పుకున్నట్లు తల ఒంచిదోక్షణం. అంతలోనే సర్దుకుని. కళ్ళు తుడుచుకుంది. ఓసారి ముక్కు ఎగబీల్చి గొంతు నవ రించుకుంది.

వెలుగు వేదెక్కుతోంది. అటుగా వెళ్తున్న టీ కుర్రాణ్ణి పిల్చింది కనకమ్మ. ఓచేత్తో బాస్కెట్లో రెండు పెద్దస్లాస్కులూ మరో చేతిలో చిన్న బిక్సెట్లో నీళ్ళు ఆ నీళ్ళలో నాలుగైదు కప్పలూ వట్టుకుని వాడు వచ్చాడు. కనకమ్మే ఇద్దరి డబ్బు లిచ్చి టీ తీసుకుంది. “ఒక్క రోజునన్నా పావమ్మ టీ కొనుక్కుని తాగడు” అంది కనకమ్మ.

“కాఫీ తెప్పించు అల్లడూ! టిపినీ పెట్టించు అల్లడూ! అని ఆళ్ళదగ్గరా. ఈళ్ళ దగ్గరా వట్టం గడిపేస్తది” అంది వరాలమ్మ.

“పద పద ఇయ్యాల పావమ్మ పని కూడా మనమే చెయ్యాలి గదా. ఇద్దరం కలిసే పోదాం ఇంటికి” అని లేచింది కనకమ్మ.

వరాలమ్మ ఇంటికి వెళ్ళేసరికి తప్ప

టడుగులతో, పడుతూ లేస్తూ వచ్చికాళ్ళకు చుట్టుకుంది మనవరాలు చుక్క. ఆపిల్లకు పేరు వెట్టలేదు. “ఓలమ్మో ఎంతనక్కని పిల్లను గండే మనదురగమ్మ చుక్కలా గుంది” అని నలుగురూ అనుకోడంతో సుక్కే అయిందా పిల్లపేరు. పరుగెత్తు కొచ్చి వాచేసుకున్న చుక్కను చూసి పక పక నవ్వింది వరాలమ్మ.

“అమ్మనాతల్లోనాకోసం ఎదురు జూత్త న్నావమ్మా సుక్కమ్మా” అని పిల్లను ఎగరేసి ముద్దాడింది. తను వట్టుకొచ్చిన పొట్లం విప్పి ఇడ్లీ పెట్టింది.

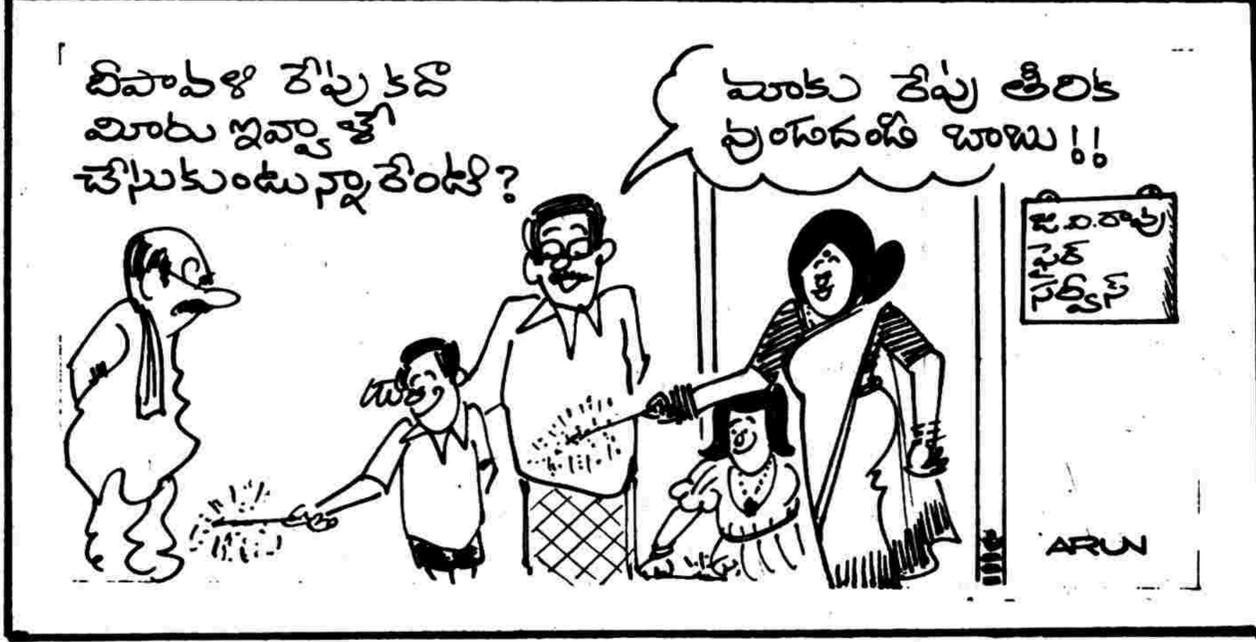
గదిలోకెళ్ళి కుక్కిలో కలుతున్న దురగను పలకరించింది. “ఒక్క పిటు కాగమ్మా చారెడు నూకలు పొంగించి పట్టితాను” అంది కూతుర్ని జాలిగాచూస్తూ. ఏంబో మాయదారి జబ్బు గుండె పెరగట మేంబో !!

ఏనాడూ ఇనలేదు. దీనికన్నా ఆగి పోటం నయంగాదూ, అనుకుంది. చీ! ఎంత మాటనుకున్నానూ- కన్న తల్లి మాట గ మి డి దాటదంటారు. వానికేమన్న అయితే దాని పిల్లనేవరు జూతారు. నేనె న్నాళ్ళు బతుకుతాను. ఎట్లాగా అది బతికి బయట బడితే- వరాలమ్మ అలా ఆలో చించు కుంటూనే నూకలు చెరిగి ఎనట్లో పోసింది. అప్పుడే వచ్చిన అసిరమ్మను చూసి ఏమిపు మొదలుపెట్టింది చుక్క. దాదాపు నెలరోజుల్నించీ రోజూ అసి రమ్మ దగ్గర కెళ్తన్నా అలవాటు కాలేదు. సరిగదా అసిరమ్మను చూడగానే గగ్గోలు పడి ఏదేస్తది. ఆవిడుపు విని మంచంలో ఉన్న దురగ పేగులు మెలిపెట్టినట్లు విల విల లాడిపోయింది.

“వద్దమ్మా ఏడవకే నాతల్లి ఎల్లా ద్దమ్మా.. ఒద్దు..” అని చుక్కనోదార్చాలని ఉన్న వరాలమ్మ అనలేదు.

ఎన్నాళ్ళు ఇంకా నాలోజులు ఆశ మ్మకు బాగైతే అనుకుంటూ.. “నాయమ్మే నాతల్లి ఎల్లమ్మా” అని చెంగున కట్టుకున్న మిఠాయి కొమ్ము చేతికిచ్చి ఏమార్చి అసిరమ్మకు అప్పజెప్పింది.

“ఎవుకే నాతల్లిని సుక్కంది. సంద మా గదంటే! నా మనవరాలు సుక్కల్లో నందమావ” అంటూ అసిరమ్మ చేతి

కస్తది. ఈ ఆసిరమ్మ తన సుక్కను సూపించి "అయ్యా సిన్నపిల్ల ఆకలితో అల్లాడి పోతంది బాబూ. అమ్మా" అని అడుక్కుంటుంది. ఆ ఆలోచనతో అల్లా అనుకుంది వరాలమ్మ. కాని ఆసిరమ్మ రోజుకు మూడు రూపాయలిస్తంది.

అయ్యుండ బిట్టే దురగ మందులు కొనగలుగు తుంది. దాని బిట్టే తగ్గిపోతే ఏదో పాపమ్మ పున్నెమా అని ఈ దారి జూపిచ్చింది. లేకపోతే పిల్లా తనూ మల మల మాడి పోయేవారు దురగను, మిత్తవ కరకర నమిలి మింగేది.

"అమ్మా జావ పొంగిపోతందే" అని దురగ పిల్చే వరకూ అలాగే నిలబడి పోయింది వరాలమ్మ

కాస్త కడుపు మంట చల్లాయ్కుని చాప మీద నడుం వాల్చింది వరాలమ్మ. మళ్ళా చుక్క జ్ఞాపకం. మనసును కలిచి వేసింది. కానిదురగకు మందు లిప్పిస్తున్న సంగతి గుర్తుచేసుకుని స్థిమిత పడింది. "అమ్మో! సూర్రావు నేటిలో అమ్మగారు కారం కొట్టమన్నారు" అను కుంటూ దిగున లేచింది వరాలమ్మ.

కారం కొట్టి ఇంటి కొచ్చేసరికి పక్కంటి పానకాలుతో ఏమిటేమిటో చెబుతూ ర్షంకెత్తున్నాడు తిరవతి

అతన్ని చూడగానే అరికాలి మంట నడినెత్తి కెక్కింది వరాలమ్మకు.

"ఎంటి ఎంగావాల నీకు. ఎవుళున్నార నొచ్చావిక్కడికి" అంది రౌద్రంగా.

"ఎంటా? నా కూతురేదీ. నా కూతురి కోసమే ఒచ్చాను. ఏంజేళావు దాన్ని?"

అంతకన్నా గద్దించి అడిగాడు తిరవతి.

"ఒరి ఒరెవుడివిరా నువ్వు? నువ్వే వరు నీకూతురెవతి, నా కూతురు నాకా డుంది." నా కూతురి బిడ్డ నాకాడుంది. నా కెక్కలకట్టంమీద ఆళ్ళని బతికిచ్చు కుంటున్నా నీకు నడందం లేదు." ఖండితంగా చెప్పింది వరాలమ్మ.

"ఎంటి నీ కూతురి బిడ్డా ఎవుడిగ్గందే అది బిడ్డని?" వెలకారంగా అన్నాడు తిరవతి

"ఎవుడికో కంది పోరంబాకు ఎదవకు. నువ్వు కట్టుకున్నదానికి కోక్కొన్నావా? రైక్కొన్నావా? కడుపుకు కూడెట్టావా? అదంతా తీసెయ్యి సంటి ముండబుట్టాక

ఒక్కటి... ఒక్కటంటే ఒక్క పొక్కా గుడ్ల కొనట్టుకొచ్చావా? గిద్దెడు పాలు. ఒక గిలక్కాయ. ఆకరికి ఒకాండం సుక్కయినా నీ సేతో కొన్నావంట్రా నీ నంపాదన నల్లాడిపోనూ....

"నోరుముయ్య! నాకు తిక్కరేగిదంటే మంచోణ్ణి కాదు. నా పిల్లను తీసికెల్లదానికి నీ యిట్టవేంటి? బోడిట్టం"

"నీ పిల్లా పెళ్ళాం రకుండా పిల్లెక్కణ్ణుంచొందిరా! నీకు తీసికెల్ల తల్లిని పిల్లనూ తీసికెల్ల."

మధ్యవ ర్తిలామాట్లాడాడు వక్కవాలా పానకాలు.

"కూదొండి పెట్టలేదు. కూలికెల్లి ఓ రూపాయి సంపాంచలేదు. ఆదెందుకు నాకు"

"రోగవొత్తే పెళ్ళాన్ని బైట కీడిసేత్తన్నారా అందరూ.... సందమావ లాంటిపిల్ల దాన్ని వుసురు పెట్టి నువ్వు బాగువడతావా? ఆ గుర్రం మొకంది బాగుందా! నీకు, నీ జిమ్మకనిన్నూ దాన్ని పోలేరమ్మ మింగా!" కడుపునుండి తిట్లు మొదలుపెట్టింది వరాలమ్మ. తిరవతి గుడ్డురుముతూ మీది మీది కొచ్చాడు.

"నోరుముయ్యవే ముసలి ముండా!

అత్తం: పావనికరణ్

ఒక్క గుడ్డుకు గిద్దెడు నెత్తురు గక్కి సత్తావ నీతో నాకెందుగ్గానీ నీ సంద మావ కూతుర్ని నీకాడే ఉంచుకో. నాకు సుక్కచాలు. నీ కూతురు నీ కాడుంటది నా కూతుర్నాకాడుంటది. నన్ను రెచ్చ గొట్టమాకు" అన్నాడు వెకిలినవ్వు నవ్వుతూ.

"ఒరి ఇసోసమానిన కుక్కా! నీ ఏసం... స తెలుసురా. నువ్వు పిల్ల నెంతు కడుగుతున్నావో నాకు తెలుసు. ఆ గుర్రం నీకు బాగా ఎక్కించి పంపింది."

"చత్ దానూసు నీకెందుకు? గుర్రమో గాడిదో నా కిట్టవైంది. దాని పొట్టకది సంపాంచుకుంటంది. నాకింత ఉడకేసి పెడు తంది. పైన నా సరదాలు తీరుతాంది. అదేదీ సేతకాదు నీ సందమావకు. అందు కని మల్లీ నెపున్నా నీ సందమావన్నాకా డుంచు నా సుక్కన్నాకియ్యి. అమ్మ ముసలి ముండా! నీ ఎత్తులు నాకు తెలవదనుకుంట న్నావా! నా సుక్కను ఆ అడుక్కుతినే ఆసిరి ముండకు అద్దెకిచ్చిదానిమీదదబ్బులుసంపా దిత్తన్నావా!" మింగేసేట్లు చూస్తూ అరి చాడు తిరవతి.

'ఒరే ఒరి వనికి మాలోడా. నేనూ మల్లీ నెపుతున్నా. అమ్మకుంటానో సంపు కుంటానో నా యిట్టం నువ్వరసి గీపెట్టినా పొడిచ్చుంపేసినా పిల్లన్నీకివ్వను. ఇవ్వను అద్దెకిత్తానో అమ్మకుంటానోనీకెందుకు?"

"ఎంత లావోదై నా ఎవుణ్ణాడమ్మకునే బతుకుతున్నాడా! నదువుకున్నాడు నీడను గూ చు ని తెలివితేటలమ్మకుంటుంటే. నదువులేనోడుకాయకట్టంజేసి రగతవమ్మ కుంటున్నాడు. రేపు ఆళ్ళమ్మ బిట్టతగ్గితే దాని పిల్లనని బంగారమల్లె చూసుకుంటది. నీకు పిల్లను మా త్తరమియ్యను. మల్లీ నా గుమ్మం తొక్కకు. నీకు పిగ్గు అభిమానం సీమూ నెత్తురూ ఉంటేఇటుకేసి రామాకు" ఆయాసవొచ్చి ఆగింది వరాలమ్మ.

అల్లుడు బెదిరిపోలేడు. ఎం దా కా వాగుద్దో వాగనీ అన్నట్టు చూస్తున్నాడు. అంతలో వరుగు వరుగున ఒచ్చింది కనకమ్మ. ఒచ్చిందిఒచ్చినట్టు కూర్చుండి పోయి "ఒదినా! ఒదినా! ఎంతవనిజేళా వొదినా. ఆ ఆసిరి ముంకన్నమ్మి సుక్కనిచ్చా వొదినా" అని ఎగళ్ళాసపీచాస్తూ

'ఏంటి ఏంటని' పక్కన గూర్చున్న వరాలమ్మను వాచేసుకుని గొల్లుమంది కనకమ్మ.

"ఏంటే కనకా యామయిందమ్మా ఏం జేసిందో నెప్పవే." ఏడుపుగొంతుతో అంది వరాలమ్మ.

తిరవతి కూడా ఆయోమయంగా కనకమ్మ కేసే చూస్తున్నాడు." అది మనసుక్కను కోతుల్పాడిచ్చే నాళ్ళకిచ్చిందే ఆళ్ళింతెత్తున ఉయ్యాలగట్టి. కోతిపిల్ల నెగరేసినట్టు ఎగరేసి ఊపుతున్నాడు పిల్లను. ఆమ్మో! నా కళ్ళుతిరిగిపోయినై. కాళ్ళొణికి పోయినై. కడుపులో తిప్పేసిందే ఓదినా."

"ఎక్కడ ... ఎక్కడ?" ఊపిరిలేనట్టుంది వరాలమ్మ గొంతు.

"మారుతీ ఆలు దగ్గర మానెల్లని సూత్రాకళ్ళాన్నేను. ఆ నెంటర్లోనే పిల్ల సొక్కా గుర్తువట్టి ఆగి సూకాను. పోట్లాడాను, ఏడికా. పిల్లతల్లి మాకడ్డికిచ్చిందని వన్ను కొట్టొచ్చారు. నాకేం తోసక రిజె బిందెక్కి ఒచ్చేకా" అంది కనకమ్మ.

గదిలోంచి దురగ హిస్టీరిక్ గా ఏడుస్తోంది. దురగకు సరిగా ఆర్థం కాక పోయినా వరాలమ్మకు అర్థమైంది. నాలుగు రోడ్ల కూడలిలో ఎత్తుగా గెడలు పాతి. అంతెత్తునుంచి బారుగా ఓ ఉయ్యాల కట్టి అందులో కోతి పిల్లను కూచోబెట్టి విసురుగా ఊపడం చాలా సార్లు చూసింది వరాలమ్మ. ఇప్పుడా కోతిపిల్ల స్థానంలో చుక్కను తయ్యకోగానే ఒణికి పోయింది

వరాలమ్మ. 'పదపద' అని కనకమ్మతో పాటు రిజెలో కూర్చుని 'పోనీ పోనీ' అంది.

తిరవతికూడా కంగాడుగా బిస్తాపువై పు వెళ్ళాడు.

ఆకూడలిలో జనం గుంపులుగా ఉన్నారు.

అంతెత్తు నుంచీ వేలాడుతున్న ఉయ్యాలలో విసురుగా ఎగరేసి ఊపే ఊపుల్లో చుక్కల వరకూ ఎగురు తున్నట్టున్న చుక్క. ఇంచు మించు తల కిందులయేటంత విసురు. 'ఆ పిల్ల పడదు కదా' అని అందరిలో టెన్షన్. ఆ పిల్ల చూస్తుందో కళ్ళు మూసుకుందో. ఆ స్పీడులో ఎవరికి తెలిడం లేదు. కాని ఈలలు వేసే జనాని కంత వెర్రి ఆనందమేమిటో! ఎందుకో, అంతంత ఊపులకు బీతిల్లి ఆ పిల్ల ప్రాణం పోతే! అంతెత్తునుంచీ జారిపడితే.... అన్న ఆలోచన ఎవరికి రావా? వస్తే అక్కడ నిలబడగలరా? ఎంత క్రూరత్వం!

అటగాడు వచ్చిన వై వంపమీదచిల్లర దబ్బులు కురుస్తున్నై. ఉయ్యాల ఆగింది. పిల్లను చేత్తోఎత్తి చుట్టూచూపెడుతున్నాడు. తను. చుక్క అరమాత కళ్ళతో మెక వాల్చి. మగతగా. కోపి వదేసిన పువ్వులా వుంది. జనం చవ్వుట్లు కొట్టారు.

అతడు జనాన్ని మరింత ఉత్సాహవరచాలని ఈలవేసి జనవుత్తాని కటువైపుగా ఉన్న ఆడమనిషి కేసి విసిరాడు చుక్కను. కళ్ళు మెరిపించుకుంటూ చిల్లర పోగేసు కుంటున్నది ఒక్కక్షణంలోక్షణం ఆలస్యం చేసింది. పిల్లనువట్టుకోడానికి చుక్కదబ్బున

నేల జారింది. చుట్టూ వున్న జనం ఊపిరి బిగబట్టి ముందుకు ఒంగారు.

అప్పుడే రిజె దిగింది వరాలమ్మ.

"ఏదమ్మా! నా తల్లి ఏమైంది? దానికి. ఏదీ ఆ అపిర్నానై తి... దానికిబిడ్డలేదూ" అనుకుంటూ జనాన్ని తోసుకుంటూ మధ్యకు వచ్చింది. నేలమీదరక్కమోడుతూ చుక్క చవ్వున కూలబడి చుక్కను చేతుల్లోకి తీసుకుంది వరాలమ్మ.

అర మూసిన కళ్ళలానే ఉన్నాయి. చల్లబడిన ఒళ్ళు చూసి గొల్లుమందికనకమ్మ. చిల్లర దబ్బుల్ల మూట వరాలమ్మ ముందు బెట్టి తల ఒంచుకు నిలబడ్డారు అటగాళ్ళు. ఆ మూట చేత వట్టుకున్న తిరవతి వైపు చూడనే లేదు వరాలమ్మ. పావమ్మ ఉపాయం చెప్పిందని పొంగి పోయింది. కాని మనుషుల కష్టం మీదనేకాక, వసి పిల్ల ప్రాణం మీద కూడా వ్యాపారం చేస్తదని ఊహించలేదు. 'తప్పటడుగుల తల్లిని. సూడు నక్కని సుక్కని, చిలక వలుకుల చిన్నిని.'-అలాచూస్తున్న వరాలమ్మగుండె నీరైంది, చెరువైంది, ఏరైంది, నముద్ర మైంది. ఆ మహాకడలి కెరటం అంతెత్తున లేచి దబ్బున కింద బడేసింది. కాని ఆ వెనక ఆ లోవం. ఆ ఎత్తున, ఆ వూపున అంత సాగరానికి అడుగునుంచీ తేలికొట్టు కొచ్చిన ఒక వ్రక్క. రేపటి నుంచీ ఇల్లెలా... ఎలా. దురగ దక్కడా అనే వ్రక్క. పామలా భయ పెట్టింది వరాలమ్మను.

